

PAŃSTWOWA SZKOŁA MUZYCZNA I ST. NR 1 W KĘDZIERZYNIE-KOŹLU

WYMAGANIA EDUKACYJNE

PAŃSTWOWA SZKOŁA MUZYCZNA I stopnia nr 1 w Kędzierzynie-Koźlu

Szkoła Muzyczna I Stopnia

GITARA

WYMAGANIA EDUKACYJNE WYNIKAJĄCE Z REALIZACJI PROGRAMU NAUCZANIA

Nauczyciele na początku każdego roku szkolnego informują uczniów oraz rodziców (opiekunów) o:

- wymaganiach edukacyjnych wynikających z realizowanego programu nauczania,
- sposobach sprawdzania osiągnięć edukacyjnych uczniów,
- trybie przeprowadzania egzaminów promocyjnych oraz warunkach poprawiania przewidywanych semestralnych i końcoworocznych ocen (z wyjątkiem ocen ustalonych w trybie egzaminu promocyjnego).

Klasa I cykl 6- letni:

Zadania techniczne i wiadomości:

- Znajomość budowy gitary, podstawowe zasady dbania o instrument.
- Kreowanie prawidłowych nawyków podczas gry: prawidłowa postawa, właściwe trzymanie instrumentu, układ rąk i sposób wydobywania dźwięków oraz dobór akcesoriów (krzesło, ustawienie pulpitu, oświetlenie oraz wykorzystanie podnóżka, podgitarnika lub poduszki).
- Nawiązanie współpracy z rodzicami i uświadomienie im ich roli w procesie dydaktycznym.
- Umiejętność gry tirando i apoyando oraz naprzemiennego palcowania prawej ręki z uwzględnieniem naturalnych predyspozycji ucznia.
- Wypracowanie nawyku głośnej gry.
- Rozwijanie wrażliwości na jakość wydobywanego dźwięku.
- Zapoznanie z notacją gitarową (oznaczeniami palców obu rąk, zapis dźwięków do V- go progu)
- Wartości nut i pauz do ósemek.
- Umiejętność samodzielnego odczytania melodii jednogłosowej w pierwszej pozycji.
- Przygotowywanie do gry zespołowej - gra w duecie z nauczycielem lub uczniem.
- Przygotowanie do występów publicznych.
- Planowanie pracy domowej.

Repertuar do realizacji:

- Gamy durowe: C, G, D, gama a-moll w pierwszej pozycji przez jedną oktawę,
- Jednogłosowe wprawki, etiudy lub utwory rozwijające wyżej wymienione elementy techniczne,
- Utwór o walorach artystycznych do publicznego wykonania,
- Utwór dowolny
- Krótkie, jednogłosowe utwory do czytania a vista,
- Duety z nauczycielem.

Klasa II cykl 6- letni:

Zadania techniczne i wiadomości:

- Doskonalenie techniki gry naprzemiennej palcami „i” „m” na bazie gam i melodii jednogłosowych. Koordynacja pracy obu rąk, niezależność palców.
- Wprowadzenie techniki arpeggio z użyciem kciuka.

- Opanowanie w podstawowym zakresie umiejętności zmieniać pozycję.
- Wartości nut i pauz do szesnastek. Wartości rytmiczne z kropką, ligatura, fermata.
- Gra utworów jednogłosowych z akompaniamentem basu (dwudźwięki z kciukiem), gra trójdzźwięków („p i m”).
- Wprowadzenie techniki legato.
- Poznanie zapisu nutowego dźwięków do XII progu na 1 i 2 strunie.
- Praca z metronomem, świadomość słabej i mocnej części taktu.
- Wprowadzenie i realizacja oznaczeń dynamicznych oraz podstawowych oznaczeń agogicznych.
- Umiejętność posługiwania się zmianami rejestrów (zmiany barwy dźwięku).
- Umiejętność świadomego stosowania podstawowych elementów frazowania.
- Doskonalenie umiejętności gry zespołowej (w tym gra w duecie z nauczycielem).
- Próby samodzielnego strojenia instrumentu oraz strojenie za pomocą kamertonu i tunera gitarowego.
- Prosta improwizacja na podstawie poznanych gam.
- Podstawowe zasady obycia scenicznego.

Repertuar do realizacji:

- Wybrane dwie gamy durowe: G, D, A przez jedną i dwie oktawy, oraz równoległe gamy molowe.
- Etiudy rozwijające wyżej wymienione elementy techniczne,
- Utwór o walorach artystycznych, wykorzystujący poznane techniki,
- Łatwy utwór z muzyki dawnej.
- Utwór dowolny,
- Krótkie, jednogłosowe utwory do czytania a vista,
- Utwór kameralny lub w duecie z nauczycielem.

Klasa III cykl 6- letni:

Zadania techniczne i wiadomości:

- Doskonalenie zdobytych wcześniej umiejętności i technik gry.
- Doskonalenie znajomości zapisu nutowego dźwięków do XII progu na wszystkich strunach.
- Umiejętność płynnego czytania melodii z akompaniamentem kciuka w I pozycji w łatwym układzie rytmicznym.
- Doskonalenie podstawowych elementów artykulacji.
- Tłumienie pustych strun kciukiem i pozostałymi palcami prawej ręki.
- Trójdzźwięki oraz czterodzźwięki.
- Flażolety naturalne.
- Wprowadzanie interpretacji utworów zgodnej ze stylem epoki, z której pochodzi.
- Wprowadzenie podstawowych wiadomości z historii gitary, rodzaje gitar.
- Umiejętność samodzielnej, poprawnej interpretacji łatwych fraz.
- Gra zespołowa.
- Doskonalenie improwizacji na podstawie poznawanych gam.
- Wprowadzenie gry techniką akordową.

Repertuar do realizacji:

- Wybrane dwie gamy durowe i molowe do trzech krzyżyków przez dwie oktawy.
- Utwór z muzyki dawnej.
- Etiudy rozwijające wyżej wymienione elementy techniczne.
- Utwór klasyków gitary.
- Utwór z muzyki latynoamerykańskiej.
- Utwór dowolny.
- Utwór dwugłosowy do czytania a vista.

Klasa IV cykl 6- letni:

Zadania techniczne i wiadomości:

- Doskonalenie zdobytych wcześniej umiejętności i technik gry.
- Opanowanie chwytów poprzecznych barre.
- Doskonalenie techniki legato. Ozdobniki.
- Umiejętność samodzielnego strojenia instrumentu.
- Umiejętność świadomego prowadzenia i interpretowania melodii w utworach.
- Umiejętność kontrolowania głośności skrajnych dźwięków w trójdźwiękach i czterodźwiękach.
- Odnajdywanie charakterystycznych cech stylu epoki w granych utworach.
- Poszerzenie wiedzy o historii gitary.
- Gra zespołowa w tym duety z nauczycielem.
- Rozwijanie umiejętności improwizacji.
- Przystawianie podstawowych elementów obycia scenicznego, doskonalenie metod zapamiętywania.
- Doskonalenie techniki gry akordowej. Wykorzystanie chwytu barre.

Repertuar do realizacji:

- Dwie wybrane gamy durowe i molowe do czterech krzyżyków i do dwóch bemoli przez dwie lub trzy oktawy.
- Utwór z muzyki dawnej.
- Etiudy rozwijające wyżej wymienione elementy techniczne.
- Utwór klasyczny - część sonatiny, temat z wariacjami, lub inny.
- Utwór z muzyki latynoamerykańskiej
- Utwór dowolny
- Utwory do czytania a vista.

Klasa V cykl 6- letni:

Zadania techniczne i wiadomości:

- Doskonalenie poznanych technik gry i zdobytych umiejętności interpretacyjnych.
- Poszerzanie wiedzy na temat historii gitary klasycznej.
- Doskonalenie sposobów strojenia. Sposób wymiany strun i konserwacji instrumentu.

- Doskonalenie umiejętności operowania barwą (zmiany rejestrów, zmiany kąta uderzenia w strunę).
- Samodzielne opracowanie łatwego utworu pod względem technicznym i wykonawczym (aplikatura, frazowanie, dynamika, interpretacja).
- Umiejętności czytania nut w obrębie całej skali instrumentu.
- Czystość intonacyjna grania w wysokich pozycjach.
- Umiejętne stosowanie charakterystycznych cech stylu w utworach z danej epoki, interpretacja utworów zgodnie z ich stylem i charakterem, ścisła realizacja rytmu, dynamiki, agogiki, artykulacji i frazowania.
- Rozwijanie umiejętności improwizacji.
- Gra zespołowa.

Repertuar do realizacji:

- Wybrane dwie gamy durowe i molowe (naturalna i harmoniczna) do czterech krzyżyków przez dwie lub trzy oktawy. Tercje grane do dwóch oktaw. Kadencje.
- Utwór z muzyki dawnej.
- Etiudy rozwijające wyżej wymienione elementy techniczne.
- Utwór klasyczny - część sonatiny, sonaty, temat z wariacjami, lub inny.
- Utwór z muzyki latynoamerykańskiej.
- Utwór dowolny.
- Utwór do samodzielnego opracowania.
- Utwory do czytania a vista.

Klasa VI cykl 6-letni:

Zadania techniczne i wiadomości:

- Doskonalenie umiejętności interpretacyjnych i technicznych, rozwój umiejętności świadomego ćwiczenia i korygowania własnych błędów.
- Wprowadzenie techniki tremolo.
- Poznanie sposobu wykonania sztucznych flażoletów.
- Doskonalenie różnych technik artykulacyjnych.
- Doskonalenie gry ozdobników.
- Doskonalenie umiejętności operowania agogiką.
- Wykorzystywanie scordatury.
- Technika rasgueado.
- Umiejętność analizy własnej gry pod kątem realizacji wskazówek nauczyciela, interpretacji i poprawności technicznej.
- Gra utworów kameralnych.
- Improwizacja.

Repertuar do realizacji:

- Dwie wybrane gamy durowe i molowe przez dwie lub trzy oktawy do czterech krzyżyków. Seksty grane do dwóch oktaw Kadencje. Gamy dur i moll pentatoniczne bezpółtonowe w tonacjach a-moll i C-dur.
- Utwór z muzyki dawnej.
- Etiudy rozwijające wyżej wymienione elementy techniczne.
- Utwór klasyczny - część sonatiny, sonaty, temat z wariacjami, lub inny.
- Utwór z muzyki latynoamerykańskiej
- Utwór muzyki współczesnej
- Utwór dowolny
- Utwór do samodzielnego opracowania.
- Utwory do czytania a vista.

Klasa I cykl 4-letni:

Zadania techniczne i wiadomości:

- Budowa gitary klasycznej jej historia, akcesoria, zasady użytkowania, strojenia, wymiany strun i konserwacji instrumentu;
- Właściwe siedzenie, trzymanie gitary, układ rąk i sposób wydobywania dźwięków oraz dobór akcesoriów (krzesło, ustawienie pulpitu, oświetlenie oraz wykorzystanie podnóżka, podgitarnika lub poduszki);
- Koordynacja pracy obu rąk, niezależność palców
- Uderzenie apoyando i tirando.
- Arpeggio — proste formy.
- Sposoby ćwiczenia.
- Gra dwudźwięków, trójdzźwięków i czterodźwięków.

- Znajomość dźwięków na gryfie do V progu włącznie.
- Notacja muzyczna i oznaczenia notacji gitarowej.
- Planowanie pracy domowej.
- Łatwe formy legato(wstępujące i zstępujące).
- Próby frazowania.
- Zmiany pozycji na tej samej strunie oraz z wykorzystaniem pustej struny.
- Próby samodzielnego strojenia instrumentu oraz strojenie za pomocą kamertonu i tunera gitarowego.
- Małe barre.
- Próby wyeksponowanie jednego głosu.
- Wartości nut i pauz do szesnastek włącznie.
- Wartości rytmiczne z kropką, ligatura.
- Dynamika piano, forte.

Repertuar do realizacji

- Gamy durowe: C, G oraz mollowe: a, e naturalne, grane do dwóch oktaw,
- etiudy o zróżnicowanych problemach technicznych,
- utwory kameralne (duety) grane z nauczycielem,
- utwory dowolne,
- jednogłosowe utwory mające na celu poznanie i utrwalenie dźwięków i technik,
- utwory o walorach artystycznych (prezentowane podczas popisów).

Klasa II cykl 4-letni

Zadania techniczne i wiadomości:

- Rozszerzanie skali dźwięków do XII progu na 1 i 2 strunie oraz ich notacja.
- Rodzaje gitar i historia muzyki gitarowej w zakresie podstawowym
- Posługiwanie się i praca z metronomem
- Tłumienie strun prawą i lewą ręką
- Umiejętność samodzielnego i bezbłędnego czytania tekstu nutowego w zakresie poznanych dźwięków.
- Analiza własnej gry.
- Dynamika od piano do forte oraz crescendo i diminuendo.
- Planowanie pracy domowej oraz metody ćwiczenia.
- Rozpoczęcie i kończenie frazy.
- Rozwijanie niezależności palców prawej i lewej ręki.
- Doskonalenie techniki legato, arpeggio, apoyando oraz zmian pozycji.
- Chwył barre.
- Fermata.
- Flażolety naturalne – sposób wykonania notacja.
- Sposoby świadomego ćwiczenia i korygowanie przez ucznia własnych błędów, metody zapamiętywania.
- Czytanie nut a vista
- Eksponowanie jednego głosu.
- Takty złożone – parzyste i nieparzyste, rytm punktowany, synkopa, triola.

- Artykulacja staccato.
- Samodzielne strojenie instrumentu.
- Zmiany pozycji różnymi sposobami.
- Interpretacja utworów.
- Rozwijanie umiejętności improwizacji.
- Techniki estradowe (koncentracja, pokonywanie tremy).

Repertuar do realizacji

- Gamy durowe: D, A, E, oraz mollowe: h, fis cis – do wyboru: naturalne, harmoniczne, melodyczne grane do dwóch oktaw.
- etiudy o zróżnicowanych problemach technicznych.
- utwór z muzyki dawnej.
- Utwór muzyki klasycznej
- utwór latynoamerykański
- utwory dowolne
- utwory kameralne (z innym uczniem lub nauczycielem)
- kilka jednogłosowych lub łatwych dwugłosowych utworów do odczytania *á vista*.

Klasa III cykl 4-letni

Zadania techniczne i wiadomości:

- Świadome korzystanie z nagrań muzycznych i ze źródeł informacji technologii informacyjnej i komunikacyjnej.
- Literatura gitarowa z różnych epok.
- Podstawowe ozdobniki – sposób wykonania, notacja
- Znajomość dźwięków na wszystkich strunach do XII progu oraz samodzielne czytanie tekstu w tym zakresie.
- Korekty jakościowe dźwięku.
- Analiza własnej gry pod kątem realizacji wskazówek nauczyciela, interpretacji i poprawności technicznej.
- Doskonalenie poznanych technik gitarowych.
- Agogika podstawowe pojęcia dotyczące określenia tempa- wolne, umiarkowane, szybkie.
- Flażolety sztuczne: sposób wykonania notacja.
- Samodzielne opracowanie łatwego utworu.
- Czytanie *a vista* łatwych utworów solowych i kameralnych.
- Elementy wiedzy o interpretacji utworów i podstawowe różnice stylistyczne między utworami z różnych epok muzycznych.
- Rozwijanie umiejętności improwizacji.
- Techniki estradowe: przyswajanie podstawowych elementów obycia estradowego, metody zapamiętywania – doskonalenie, praca w zespole.
- Samoocena wykonawcza ucznia.

Repertuar do realizacji

- Tercje w gamach krzyżykowych do dwóch znaków przykluczowych. Powtórzenie gam C, G, D oraz molowych równoległych przy uwzględnieniu rozwoju tempa i różnych sposobów wykonawczych. Podstawowe akordy durowe i molowe w wyżej wymienionych tonacjach
- etiudy o zróżnicowanych problemach technicznych,
- utwór polifoniczny,
- część formy cyklicznej (do wyboru: sonatina, sonata, suita, wariacje)
- utwór muzyki dawnej,
- utwór latynoamerykański,
- utwory dowolne,
- kilka łatwych utworów czytania a Vista (solowe i kameralne),
- Realizacja utworów kameralnych (z innym uczniem lub nauczycielem).

klasa IV cykl 4-letni

Zadania techniczne i wiadomości:

- Literatura gitarowa z różnych epok
- Samodzielne odczytywanie zapisu nutowego w obrębie całej skali instrumentu
- Agogika podstawowe pojęcia dotyczące chwilowej zmiany tempa-ritardando, ritenuto, rallentando, accelerando, rallentando, piu mosso, tenuto.
- Interpretacja utworów muzycznych z pomocą nauczyciela zgodnie ze stylem, charakterem i budową formalną, ze zwracaniem uwagi na rytm, agogikę, dynamikę, barwę, artykulację i frazowanie.
- Doskonalenie poznanych technik.
- Poszerzenie wiedzy o interpretacji utworów: cechy stylistyczne różnych epok.
- Gra *a vista* łatwych utworów solowych i kameralnych.
- Wykorzystanie wiedzy z zakresu przedmiotów ogólnomuzycznych do zrozumienia i wykonywania utworów gitarowych.
- Samodzielne opracowanie utworu pod względem techniczno-wykonawczym: aplikatura, frazowanie, dynamika, interpretacja (minimum jeden w semestrze).
- Technika tremolo i rasqueado.
- Techniki estradowe-doskonalenie (dokonywanie własnej samooceny wykonywanych utworów, obycie estradowe)

Repertuar do realizacji

- Tercje i seksty w gamach trzy i cztero krzyżykowych. Powtórzenie gam A, E oraz ich paraleli przy uwzględnieniu rozwoju tempa i różnych sposobów wykonawczych. Podstawowe akordy durowe i molowe w wyżej wymienionych tonacjach.
- etiudy o zróżnicowanych problemach technicznych,
- utwory polifoniczne,
- utwór muzyki dawnej,
- forma cykliczna (do wyboru: sonatina, sonata, suita, wariacje),
- utwór latynoamerykański,
- utwory dowolne,
- utwór muzyki współczesnej,

- kilka łatwych utworów czytania a Vista (solowe i kameralne),
- realizacja utworów kameralnych

Formy sprawdzania osiągnięć ucznia

1. Przesłuchanie półroczne – I półrocze
2. Egzamin promocyjny – zakończenie roku szkolnego.
3. Egzamin końcowy na zakończenie etapu edukacyjnego.
4. Koncerty, popisy.
5. Uczniowie klas I - ocenę wystawia nauczyciel.
6. Laureaci ogólnopolskich konkursów, przesłuchań i przeglądów, których organizatorem jest Centrum Edukacji Artystycznej, otrzymują celującą ocenę końcoworoczną i są zwolnieni z egzaminu promocyjnego.

W programach przesłuchań półrocznych i egzaminów końcoworocznych wprowadza się obowiązkowe wykonanie nie mniej niż dwóch (a w klasie V c. 6l. I III c. IV l. trzech) pozycji repertuarowych, różnorodnych pod względem stylu oraz użytych technik.

Program przesłuchań powinien być wykonany z pamięci.

Program wykonywany przez ucznia na zakończenie etapu edukacyjnego (kl. IV/4l. i VI/6l.) :

- Dwie etiudy o zróżnicowanej problematyce technicznej.
- Części suity lub inny utwór z muzyki dawnej.
- Część sonaty klasycznej lub wariacje klasyczne, lub rondo.
- Utwór dowolny
- Utwór a vista

Program powinien być wykonany z pamięci.

Skala punktowa ocen:

- 25 punktów – stopień celujący,
- 21 – 24 punktów – stopień bardzo dobry,
- 16 – 20 punktów – stopień dobry,
- 13 – 15 punktów – stopień dostateczny,
- 11 – 12 punktów – stopień dopuszczający,
- do 10 punktów – stopień niedostateczny.